

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ปัญหาการเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับองค์การมหาชนของเจ้าหน้าที่
องค์การมหาชน (กรณีสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ
ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน))

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
ได้มีหนังสือ ที่ วท ๕๓๐๑/๑๙๕๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา สรุปความได้ว่า มาตรา ๓๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี
อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า “เจ้าหน้าที่จะต้อง
ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสำนักงาน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการ
ของสำนักงาน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” จึงขอหารือว่า สำนักงานฯ จะสามารถ
ทำกิจการกับบุคคลภายนอกซึ่งเป็นสามีหรือภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หรือสามี
หรือภริยาที่ได้จดทะเบียนสมรส บุตร ญาติ พี่น้อง หรือบิดามารดาของเจ้าหน้าที่ ได้หรือไม่
อย่างไร

วินิจฉัย
วินิจฉัย
(วินิจฉัย)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว รวมทั้งได้รับฟัง
คำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.ร.) และผู้แทนสำนักงาน
พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
สรุปได้ว่า ที่มาของปัญหาที่หารือนี้ สืบเนื่องจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ
และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือที่เรียกโดยย่อว่า “สทอภ.” มีความจำเป็นต้องได้มา
ซึ่งเครื่องอ่านและเขียนเทป ชนิด AIT- ๕๐ จำนวน ๒ เครื่อง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน
ตามภารกิจของ สทอภ. จึงได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วยวิธีการตกลงราคา และทำสัญญากับบริษัทเอกชนที่ยื่นข้อเสนอ
ราคาต่ำกว่ารายอื่น เพื่อให้เป็นผู้จัดหาพัสดุดังกล่าว ต่อมา สทอภ. ได้ตรวจสอบแล้วพบว่า
การดำเนินการของ สทอภ. อาจต้องห้ามหรือมีปัญหตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓
เนื่องจากกรรมการผู้จัดการบริษัทซึ่งเป็นคู่สัญญากับ สทอภ. มีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย
เป็นเจ้าหน้าที่ สทอภ. ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บริหารอาวุโส ฝ่ายบริการข้อมูล สำนักบริการ
และพัฒนาธุรกิจ สทอภ. จึงหารือมาเพื่อให้เกิดความชัดเจน เนื่องจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่
ดังกล่าวมิได้อ่านหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนี้ เจ้าหน้าที่
ที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดฝ่ายคลังข้อมูลดาวเทียม ศูนย์ดาวเทียม
ภาคพื้นดิน โดยเครื่องอ่านและเขียนเทปนี้จะถูกนำไปใช้ ณ ศูนย์ดาวเทียมภาคพื้นดิน
ส่วนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกซึ่งเป็นสามีหรือภริยาที่ได้จดทะเบียนสมรส บุตร ญาติ
พี่น้อง หรือบิดามารดาของเจ้าหน้าที่ สทอภ. นั้น เป็นปัญหาทำนองเดียวกัน จึงได้หารือ
มาในคราวเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานต่อไปถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

พิจารณา
วินิจฉัย
วินิจฉัย

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๙๕๓ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

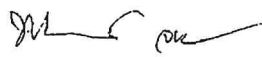
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาหรือประกอบกับข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว เห็นว่า มาตรา ๓๔^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสำนักงานหรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสำนักงานไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อที่จะเข้าไปมีประโยชน์ได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการของรัฐ โดยมาตรา ๓๕ (๓)^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกันบัญญัติให้ผู้กระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๔ ต้องรับผลของการกระทำถึงขนาดต้องพ้นจากตำแหน่งซึ่งเป็นผลร้ายต่อผู้กระทำ การวินิจฉัยความเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๓๔ จึงต้องพิจารณาโดยเคร่งครัดทั้งลักษณะของการกระทำและเจตนาของผู้กระทำ กล่าวคือ ต้องเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าไปเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการของรัฐไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน มิฉะนั้นแล้ว ย่อมไม่อาจถือได้ว่าเจ้าหน้าที่นั้นเป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ แม้ว่าจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกที่กระทำกิจการกับสำนักงานฯ ก็ตาม

วิมล
เชษฐาภรณ์
น.

สำหรับกรณีตามปัญหาที่หารือนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของกรรมการผู้จัดการบริษัทคู่สัญญา กับ สทอภ. ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนี้ การจะถือว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสำนักงานฯ โดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาจากการกระทำว่า การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดซื้อนั้น เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รู้หรือไม่ว่ารวมตลอดทั้งได้รู้เห็นถึงการที่สามีของตนได้มายื่นข้อเสนอและเข้าทำสัญญากับสำนักงานฯ หรือไม่ ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมิได้รู้ถึงการดำเนินการของสำนักงานฯ และสามีของตน ย่อมไม่อาจถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓

ด.วิจิตร

สำหรับกรณีอื่นที่ได้หารือมาในคราวเดียวกันนี้ เห็นว่า ต้องพิจารณาการกระทำและเจตนาตามข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ทั้งนี้ ตามแนวทางที่ได้วินิจฉัยไว้ในปัญหาข้างต้น

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๐

^๑ มาตรา ๓๔ เจ้าหน้าที่จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสำนักงาน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสำนักงาน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม.

^๒ มาตรา ๓๕ เจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑)ลา

๑)ลา

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๓ หรือกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๔

๑)ลา

๑)ลา